

Oświadczenie złożone przez senatora Jana Wyrowińskiego na 82. posiedzeniu Senatu w dniu 5 sierpnia 2011 r.

Oświadczenie skierowane do ministra infrastruktury Cezarego Grabarczyka

Biorąc pod uwagę wysokość środków finansowych pozostających w bieżącej perspektywie finansowej UE do dyspozycji Polski w ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”, a także aktualne warunki przygotowania, prowadzenia i rozliczenia inwestycji oraz dotychczasowe zaangażowanie związane z liczbą podpisanych umów i refundacją środków przez PKP PLK SA, pragnę wyrazić obawę co do wykonania całego planu realizacji inwestycji w kolejnictwie.

Uważam, że już najwyższy czas na wprowadzenie rozwiązań usprawniających procesy inwestycji kolejowych oraz wyjaśnienie wątpliwości w zakresie interpretacji i stosowania przepisów UE, jeśli chodzi o proces przygotowawczy inwestycji kolejowych.

Jeśli chodzi o przepisy o zamówieniach publicznych, uważam za celowe ustalenie wagi ceny w rozstrzygnięciach dotyczących ofert przetargowych. Wskazanie ceny jako jedyne kryterium wyboru oferty powinno być w przypadku prac związanych z projektowaniem i wykonawstwem robót infrastrukturalnych wyeliminowane. Należy zastanowić się nad wprowadzeniem mechanizmów odrzucania cen skrajnych bądź nad rozwiązaniami prowadzącymi do uśredniania ceny. Precyzyjniejsze powinno być pojęcie „rażąco niskiej ceny”, co pozwoli uniknąć ewentualnych odwołań do KIO i przedłużyć termin zawarcia umowy. Należy zastanowić się nad prawem do wprowadzenia oceny technicznej jako pierwszego stopnia oceny oferty. Niedostateczne są także możliwości korzystania z kryterium doświadczenia, metodyki, technologii, czasu realizacji przy określaniu głównych kryteriów wyboru wykonawcy w przetargu. Jest to spowodowane nieprecyzyjnym określeniem w ustawie – Prawo zamówień publicznych kryteriów oraz braku odpowiedniego rozporządzenia co do wyboru i stosowania innych niż cena kryteriów.

Należy rozważyć wprowadzenie zabezpieczenia możliwości „handlu kontraktami” poprzez zobowiązanie wykonawcy (konsorcjum) do realizowania określonych robót siłami własnymi. Konieczne wydaje się wprowadzenie obowiązku udowodnienia w ofercie posiadania takich zasobów, które umożliwiają wykonanie określonego procenta robót ze wskazanego zakresu prac, bez konieczności powierzenia ich podwykonawcom. Kompetencje wykonawcy muszą być związane z jego potencjałem (pracownicy, sprzęt, finansowanie). Praktyka „udostępniania” doświadczenia pomiędzy podmiotami w konsorcjach, wyłącznie na potrzeby złożenia oferty, powinna zostać zlikwidowana.

Niezbędne jest wyjaśnienie wątpliwości co do możliwości realizacji w zgodzie z prawodawstwem UE robót odtworzeniowych na sieci kolejowej w trybie na zgłoszenie i bez decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a nie w ramach pozwolenia na budowę, co w wielu przypadkach pozwoliłoby skrócić termin wejścia na plac robót.

Dyrektywa Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (85/337/EWG) mówi jedynie o budowie (a nie odtworzeniu czy adaptacji) dalekobieżnych linii ruchu kolejowego jako inwestycji, które mają znaczący wpływ na środowisko i muszą uzyskać pełną ocenę środowiskową. Ponadto dyrektywa, mówiąc o „zezwoleniu na inwestycję”, mówi o „decyzji właściwej władzy lub władz, na podstawie której wykonawca otrzymuje prawo do wykonania przedsięwzięcia”, a więc wydaje się, że istnieje możliwość rozpoczęcia prac w oparciu o tzw. zgłoszenie. Praktyka pokazuje, że w tym trybie realizowane są już w Polsce niektóre projekty kolejowe w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Mając na uwadze szczególną troskę o pełne wykorzystanie funduszy europejskich przeznaczonych na inwestycje kolejowe, zwracam się o wprowadzenie zaproponowanych rozwiązań, tak aby zminimalizować ryzyko utraty finansowej pomocy z UE.

Jan Wyrowiński